

SADE YAŞAMAK

Aydınlık Gazetesi, 20 Aralık 2016

Yıldırım Koç

Biri hakkınızda tazminat davası açarsa, mal bildiriminde bulunmanız gerekir. Hakkındaki gerçekleri yazdığım bir sendikacı da aleyhimde böyle bir dava açmıştı. Mal bildiriminde bulunmam gerekti. Karakola gittim. Görevli polis memuru, malvarlığım ve gelirim hakkında sorular sordu. Sorulardan biri, “arabanızın markası ne?” oldu. “Arabam yok, araba kullanmıyorum,” diye yanıtladım. Görevlinin tepkisi, “nasıl yani?” oldu. Araba sahibi olmak o kadar doğal kabul ediliyordu ki, arabanız olmadı mı “nasıl yani?” sorusuyla karşılaşılıyorsunuz. Kendisine, yürüdüğümü ve toplu taşıma araçlarını kullandığımı anlattım. Kafasını değişik bir biçimde salladı. Belki de mal bildiriminden bir arabayı kaçırdığımı sandı. Eminim ki kendisinin ve bulunduğu salonda görev yapan diğer polis memurlarının hepsinin arabaları vardı.

Araba gerçekten bir ihtiyaç mı, yoksa kapitalizm çoğumuza arabayı bir ihtiyaç haline mi getirtmiş?

İHTİYAÇ YARATMA

Robert Havemann’ın **Yarın, Yol Ayrımındaki Sanayi Toplumu, Eleştiri ve Gerçek Ütopya** (Kaynak Yay., 2005) kitabında anlatılan güzel dünyada ancak çok acil durumlarda kullanılmak üzere arabalar vardır. Çok ileri teknolojiye sahip bu toplumda insanlar verimli toprakları asfalt yol olarak tahrip etmezler.

Halbuki günümüzde araba sahipliği bir çılgınlık düzeyinde.

Arabayı niçin alıyorsunuz?

Gideceğiniz yere daha hızlı gitmek için.

Gidebiliyor musunuz?

Hayır.

Herkes sizin gibi bencilce bir hesaplama hareket ettiğinden, yollar yetmiyor ve gideceğiniz yere daha geç ve sinir küpüne dönüşmüş olarak gidiyorsunuz.

Trafikteki otomobil sayısı 2002 yılında 4,6 milyondur. 2016 yılında 11,1 milyon oldu. Kamyonet sayısı da 0,9 milyondan 3,4 milyona yükseldi.

KAPİTALİZM TÜKETTİRİR

Peki, bu çılgınlığın sorumlusu kim?

Kapitalizm. Büyük otomobil şirketleri ve onlara girdi üreten yan sanayi, sizin araba almanızı istiyor. Televizyon kanalları ve gazeteler de araba sahipliğini bir ihtiyaç haline getiriyor. Milleti birbirine imrendiriyorlar. Bankalar da verdikleri tüketici kredileriyle bu saçmalığı pompalıyor. Ortaya İstanbul’da, Bursa’da, Ankara’da ve diğer birçok ilde yaşanan trafik kargaşası, trafik kazaları ve sinir küpü insanlar çıkıyor.

Daha çok tüketmek itibar kaynağı, güç gösterisi oluyor.

İnsanlar, boğazlarına kadar borçlanarak, altlarına bir araba çekmeye çalışıyor.

İnsanlar arasındaki dayanışmanın yerini, birbirine hava atan, birbirinin kafasına basarak yükselmeye çalışan, birbirini kıskanan, birbirinin arkasından kuyu kazanan insanlar ve ilişkiler alıyor.

Halbuki Anadolu’nun geleneğinde sadelik vardı.

1950’li, 1960’lı yılları hatırlıyorum. Evinize birşeyler aldığınızda, onları alamayan komşular imrenip rahatsız olmasın diye, özen gösterilirdi.

Evinizde pişen yemekte komşuların da hakkı vardı.

Hava atmak ayıptı. Zenginlik gösterisi yapanlar toplumdan dışlanırdı. Zenginlerin çoğu bile haddini bilir, tevazu içinde yaşardı. Toplumsal ilişkilere dayanışma ve yardımlaşma hakimdi.

Kapitalizm geliştikçe bu toplumsal ilişkiler çürüdü.

Türkiye çok ciddi bir iktisadi krizin içinde. Piyasayı çok iyi bilen bir sigortacı, geçenlerde “bunlar daha iyi günlerimiz” dedi.

Böyle dönemlerde sade yaşama dönmek gerekli. Hayat, sade yaşamı ve dayanışmayı zorluyor.

Kapitalistler, sade yaşam önerilerine karşı çıkacaklar, daha fazla mal satmak için akla gelmedik yöntemlere başvuracaklar.

Boşverin onları. Anadolu'nun geleneksel sade yaşamına dönelim. Kapitalizmin ürünü bireycilikten ve bencillikten kurtulalım. Modanın, gösterişin esiri olmayalım; ürünler bizim esirimiz olsun.